Usein kysytyt kysymykset – S-ryhmä ja metsäkatoasetus

Tämä usein kysyttyjen kysymysten kooste auttaa S-ryhmän tavarantoimittajia valmistautumaan EU:n metsäkatoasetuksen (EUDR) soveltamiseen. Vastaukset kuvaavat S-ryhmän tämänhetkistä toimintamallia. Lainsäädäntö, viranomaisohjeet ja tekniset ratkaisut voivat tarkentua. Tavarantoimittaja vastaa oman roolinsa, tuotteidensa soveltamisalan ja velvoitteidensa arvioinnista, ja kumppaneidemme tulee tuntea regulaatiovaatimukset oman toimintansa näkökulmasta. Tämä FAQ ei ole oikeudellista neuvontaa, eikä S-ryhmä määritä tavarantoimittajan EUDR-roolia tai lakisääteisiä velvoitteita tämän puolesta.

1 Metsäkatoasetus – EUDR

1.1 Mikä EUDR/metsäkatoasetus on?

EUDR (Asetus (EU) 2023/1115 tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville EU:n markkinoilla ja viennistä EU:sta) on Euroopan unionin metsäkatoasetus. Sen tavoitteena on estää sellaisten tuotteiden saattaminen EU-markkinoille tai vienti EU:sta, jotka ovat aiheuttaneet metsäkatoa tai metsien tilan heikkenemistä, tai joita ei ole tuotettu tuotantomaan lainsäädännön mukaisesti. Vaatimustenmukaisuus osoitetaan asianmukaisen huolellisuuden menettelyllä. Voitte tutustua asetukseen tarkemmin esimerkiksi Euroopan unionin tai Ruokaviraston verkkosivuilla.

1.2 Mistä tiedän, koskeeko asetus tuotettani?

Tarkistakaa tuotteen ajantasainen CN-/tullikoodi ja verratkaa sitä asetuksen ajantasaiseen liitteeseen I sekä viranomaisohjeisiin. Tavarantoimittajakumppani vastaa S-ryhmälle antamiensa tuotetietojen oikeellisuudesta. Epäselvässä tapauksessa pyytäkää ohjausta Ruokavirastolta tai tullinimikkeeseen liittyvää neuvontaa Tullilta.

1.3 Miten pääsen alkuun metsäkatoasetuksen kanssa?

Tarkistakaa ensin, kuuluvatko toimittamanne tuotteet asetuksen soveltamisalaan niiden CN-/tullikoodin sekä raaka-aineiden perusteella. Selvittäkää sen jälkeen yrityksenne koko ja rooli tuote- ja toimitusketjukohtaisesti: olette joko operaattori, toimitusketjussa alempana sijaitseva toimija tai kauppaa käyvä. Tutustukaa eri rooleihin kohdistuviin velvoitteisiin ja varmistakaa, että prosessinne vastaavat velvoitteita. Huomioittehan, että organisaationne rooli voi vaihdella eri tuotteiden ja toimitusketjujen välillä.
Arvoketjuroolistanne riippumatta keräämme toimittajatason tietoa riskiarviointia varten S-ryhmän huolellisuusvelvoitejärjestelmän mukaisesti. Tähän käytämme Osapiens-alustaa. Saatte alustalta sähköpostin, jonka kautta voitte kirjautua alustalle.

Jos toimitte toimijana (operator, operaattori), valitkaa, toimitatteko eräkohtaiset huolellisuusvelvoitevakuutuksien viitenumerot (SD tai DDS-viitenumero) toimitussanomilla vai Osapiens-toimittajaporttaalin kautta.

Marketin ketjutoimittajat:
Jos toimitatte vakuudet toimitussanomilla, ottakaa marketkaupan osalta yhteyttä osoitteeseen

edi.foodandconsumergoods@sok.fi ja
Meira Novan osalta osoitteeseen laatujavastuullisuus@meiranova.fi.

2 Roolit ja vastuut toimitusketjussa

2.1 Mitä S-ryhmä vaatii tavarantoimittajiltaan?

Osana metsäkatoasetukseen liittyvää huolellisuusvelvoiteprosessiamme keräämme toimittajatasoista tietoa kaikkien metsäkatoasetuksen alaisten tuotteiden toimittajien osalta Osapiens-alustalla. Keräämme tietoja ja teemme riskiarviointia riippumatta siitä, missä roolissa tavarantoimittajakumppanimme toimii arvoketjussa.
DD-vakuutuksen viitenumero tai SD-ilmoitustunniste tulee toimittaa, jos suora tavarantoimittajamme toimii kyseisen tuotteen osalta operaattorina/toimijana tai alkutuotannon mikro- tai pientoimijana. Jos S-ryhmä toimii tuotteen maahantuojana eli EUDR:n tarkoittamana operaattorina/toimijana, pyydämme EU:n ulkopuoliselta tavarantoimittajalta oman asianmukaisen huolellisuutemme toteuttamiseksi tarvittavat alkuperä-, geolokaatio- ja muut tiedot.
Keräämme eräkohtaista EUDR-jäljitettävyystietoa vain niiltä tavarantoimittajakumppaneiltamme, jotka toimivat operaattorina (DDS- tai SD-viitenumero) tai sijaitsevat EU:n ulkopuolella (geolokaatiotieto).

2.2 Missä tilanteissa yritys on operaattori? Mitä se tarkoittaa suhteessa S-ryhmään?

Operaattori on asetuksessa tarkoitettu toimija, joka kaupallisessa toiminnassa saattaa soveltamisalaan kuuluvan tuotteen ensimmäistä kertaa EU-markkinoille tai vie sen EU:sta. Tuonnissa EUDR:n tarkoittama- toimija on lähtökohtaisesti se taho, joka saattaa asianomaisen tuotteen ensimmäisen kerran EU-markkinoille. Tuontitilanteessa tämä on tyypillisesti EU:hun sijoittautunut yritys, jonka lukuun tuote ilmoitetaan luovutettavaksi vapaaseen liikkeeseen.

Tutustukaa tarvittaessa Ruokaviraston tai Euroopan unionin ohjeistuksiin. Selvittäkää rooli toimitusketju- ja toimintokohtaisesti.
Voitte valita, toimitatteko eräkohtaiset huolellisuusvelvoitevakuudet (DDS) toimitussanomilla vai Osapiens-toimittajaportaalin kautta.
Jos toimitatte vakuudet toimitussanomilla, ottakaa marketkaupan osalta yhteyttä osoitteeseen EDI.FoodandConsumerGoods@sok.fi, Meira Novan osalta osoitteeseen laatujavastuullisuus@meiranova.fi ja muiden liiketoimintojen osalta omaan yhteyshenkilöönne.

2.3 Miten voin toimittaa DDS- ja SD-viitenumerot, jos en käytä Osapiens-toimittajaportaalia tai toimitussanomia?

Sääntely edellyttää kaikkia operaattoriroolissa toimivia toimijoita toimittamaan DDS- tai SD-viitenumerot arvoketjussa seuraavalle toimijalle. S-ryhmä tarjoaa tähän kaksi vaihtoehtoa. Viitenumerot voitte välittää joko toimittajille maksuttoman Osapiens-alustan toimittajaportaalin kautta tai toimitussanomilla. Emme voi vastaanottaa viitenumeroita esimerkiksi sähköpostitse, laskulla tai fyysisessä rahtikirjassa.

2.4 Mitä jos edustamani yritys ei ole operaattori?

Emme odota eräkohtaista DDS- tai SD-viitenumeroa silloin, kun tavarantoimittajakumppani ei ole operaattorin roolissa. S-ryhmä kerää kuitenkin toimittajatasoista tietoa osana omaa huolellisuusprosessiaan Osapiens-alustalla.

2.5 Entä jos edustan mikro- tai pienyritystä?

EUDR:n velvoitteita sovelletaan 30.6.2027 alkaen toimijoihin, jotka olivat 31.12.2024 mennessä mikro- tai pienyrityksiä. Poikkeuksena ovat aiemman EU:n puutavara-asetuksen soveltamisalaan kuuluvat tuotteet, joihin EUDR:n velvoitteita sovelletaan jo 30.6.2026 alkaen. Marketkaupan osalta sovellamme asetuksen mukaista 30.6.2027 soveltamispäivää silloin, kun toimittaja ja tuote täyttävät sen edellytykset. S-ryhmän tiedonkeruu voi alkaa jo ennen lakisääteistä soveltamispäivää. Meira Novan osalta aloitamme mikro- ja pienyrityksiä koskevan tietojenkeruun vuoden 2027 alussa. Tiedotamme tästä erikseen Meira Novan tavarantoimittajia.

3 S-ryhmän toimintamalli ja Osapiens

3.1 Miksi S-ryhmä pyytää minulta tietoja?

S-ryhmä on sitoutunut kestävän kuluttamisen edistämiseen ja siten tekemään toimenpiteitä myös metsäkadon pysäyttämiseksi. Toimimme aina läpinäkyvästi ja lakien ja asetusten mukaisesti. Teemme yhteistyötä tavarantoimittajiemme kanssa varmistaaksemme, että kaikki tuotteemme täyttävät asetuksen vaatimukset.

3.2 Mikä Osapiens on?

Osapiens on S-ryhmän käyttämä järjestelmä EUDR:n toimittaja- ja vaatimustenmukaisuustietojen keräämiseen, riskien arviointiin sekä dokumentaation hallintaan. S-ryhmä lähettää tavarantoimittajakumppanille kutsun alustalle, ja järjestelmä lähettää tiedon uusista kyselyistä ja tietopyynnöistä sähköpostitse.
Osapiens on S-ryhmän käyttämä järjestelmä, ei EU:n komission EUDR-tietojärjestelmä.

3.3 Mitä minun pitää tehdä alustalla?

Saatte alustalta sähköpostiviestin, jonka kautta kirjaudutte alustalle. Tämän jälkeen kaikille metsäkatoasetuksen alaisia tuotteita toimittaville kumppaneillemme toimitetaan Supplier Readiness -kysely, jolla kartoitamme valmiuttanne metsäkatoasetukseen vastaamiseen. Lisäksi saatte ostotilauksia koskevia tietopyyntöjä. Tarkemmat toimittajaohjeet Osapiens-alustan käyttöön löydätte S-ryhmän metsäkatoasetussivulta.
Annettavat tiedot ovat osa S-ryhmän omaa toimittaja-, hankinta- ja riskienhallintaprosessia. Ne eivät korvaa tavarantoimittajan omia lakisääteisiä velvoitteita eivätkä mahdollista toimijalle (operaattorille) EUDR-tietojärjestelmään tehtävää DD-vakuutusta tai SD-ilmoitusta.

3.4 Mitä tietoja minun pitää toimittaa?

Kyselyn avulla kartoitamme riskiä siihen, että tarjoamienne tuotteiden toimitusketjuissa esiintyy metsäkatoa. Keräämme muun muassa toimitusketjua ja alkuperää koskevaa tietoa sekä kuvauksen raaka-aineen jäljitettävyydestä ja tietoja sekoittumisriskin hallinnasta. Lisäksi pyydämme tietoja yrityksen huolellisuusjärjestelmästä, riskinarvioinnista, kontrolleista, poikkeamien käsittelystä ja korjaavista toimista. Edellytämme myös DDS- tai SD-viitenumeroiden toimittamista niiltä tavarantoimittajakumppaneiltamme, jotka toimivat operaattorin roolissa. Muut kyselyssä pyydettävät tiedot ovat osa S-ryhmän omaa toimittaja- ja riskienhallintaprosessia. Täydellisen kyselyn näette Osapiens-alustan toimittajaportaalissa tunnuksen luomisen jälkeen.

4 Riskinarviointi, lisäselvitykset ja muutokset

4.1 Mitä riskejä S-ryhmä arvioi?

S-ryhmä arvioi toimintamallinsa mukaisesti riskiä siitä, ettei soveltamisalaan kuuluva tuote olisi metsäkadoton tai ettei sitä olisi tuotettu tuotantomaan asiaankuuluvan lainsäädännön mukaisesti. Arvioinnissa voidaan huomioida muun muassa alkuperämaan riskiluokitus, toimitusketjun monimutkaisuus, sekoittumisriski, huolellisuusjärjestelmä, sertifioinnit sekä dokumentaation luotettavuus.

4.2 Mitä tapahtuu, jos vastauksissani on puutteita tai S-ryhmä arvioi riskin kohonneeksi?

Jos S-ryhmän hankinta- ja riskienhallintaprosessin edellyttämät tiedot jäävät puutteellisiksi tai S-ryhmä ei saa riittävää varmuutta omien hankintakriteeriensä tai huolellisuusvelvoitteensa täyttymisestä, voimme pyytää lisäselvityksiä ja sovellettavien sopimusten ja lainsäädännön puitteissa päättää olla tekemättä uusia hankintoja tai ryhtyä tuotteen hankintaa tai myyntiä koskeviin väliaikaisiin toimenpiteisiin.
Kyse voi olla myös S-ryhmän omasta kaupallisesta ja riskienhallintaan sekä yleiseen huolellisuuteen perustuvasta päätöksestä, eikä se edellytä tai tarkoita, että tuote olisi todettu EUDR:n vastaiseksi.

EUDR:n soveltuessa tuotetta ei saa saattaa markkinoille, asettaa saataville markkinoilla tai viedä, elleivät asetuksessa säädetyt edellytykset täyty. Tämä kielto perustuu suoraan asetukseen eikä S-ryhmän omaan hankinta- tai riskienhallintapäätökseen.

4.3 Mitä minun pitää tehdä, jos toimitusketjuni muuttuu?

Ilmoittakaa olennaisesta muutoksesta viipymättä osoitteeseen eudr_suppliers@sok.fi. Olennaisia muutoksia voivat olla esimerkiksi raaka-aineen alkuperämaan tai tuotantopaikan vaihtuminen, uusi toimittajaporras, sertifikaatin päättyminen, jäljitettävyysmallin muutos tai tunnistettu vaatimustenvastaisuus. Muutos voi käynnistää uuden kyselyn tai riskinarvioinnin.

4.4 Koskeeko toimintamalli edustamaani yritystä, jos edustamani yritys on paikallinen toimittaja tai omien merkkien toimittaja?

Kyllä, metsäkatoasetus velvoittaa kaikkia metsäkatoasetuksen soveltamisalaan kuuluvia tuotteita toimittavia tavarantoimittajakumppaneitamme riippumatta siitä, onko kyse paikallisesta hankinnasta, ketjuohjatusta hankinnasta, brändituotteesta tai omien merkkien toimittajasta. Tavarantoimittajakumppanin koko ja rooli vaikuttavat velvoitteisiin ja niiden aikatauluun.

4.5 Entä jos toimitukseni ovat dropshipping-toimituksia?

Jos S-ryhmä ostaa ja myy tuotteen, dropshipping-toimitus voi kuulua samaan EUDR-prosessiin kuin muu hankinta, vaikka tavara toimitetaan suoraan kuluttajalle. Tavarantoimittajakumppanin tulee noudattaa sille annettua tuote-, ostotilaus- ja toimitustietojen ohjetta.

5 Lisätiedot ja tuki

5.1 Mistä saan apua ja lisätietoja?

Osapiens-alustaan liittyvissä kysymyksissä saatte apua Osapiens-toimittajaporttaalin Help Center -toiminnon kautta. S-ryhmän toimintamallia, Osapiens-tiedonkeruuta ja S-ryhmälle toimitettavia tietoja koskevissa kysymyksissä teitä auttaa:

- SOK Marketkaupan ketjuohjauksen toimittajat: eudr_suppliers@sok.fi
- Paikallisen hankinnan toimittajat: Alueosuuskauppanne yhteyshenkilö
- Meira Nova: laatujavastuullisuus@meiranova.fi
- SOK Matkailu- ja ravitsemiskaupan ketjuojaus: mika.mertens@sok.fi

Oman EUDR-roolin, lakisääteisten velvoitteiden tai asetuksen tulkinnan arviointiin liittyvissä kysymyksissä voitte olla yhteydessä toimivaltaiseen Suomen viranomaiseen eli Ruokavirastoon, tai organisaationne kotimaan vastaavaan viranomaiseen. Tullinimikkeitä ja tulli-ilmoittamista koskevissa kysymyksissä voitte olla yhteydessä Tulliin.

Lisäksi voitte tutustua alla oleviin verkkosivuihin:
S-ryhmän julkinen EUDR-sivu toimittajille
EU:n metsäkatoasetus EUR-Lexissä
Ruokaviraston metsäkatoasetus-etusivu